

AQUINCUM

Polgárváros és katonaváros
Zivilstadt und Militärstadt
The Civilian and Military Town
Гражданский и военный города

A Budapesti Történeti Múzeum anyagából válogatta és az
ismertetőt írta: Németh Margit
A fotókat készítették: Molnár Ilona, Komjáthy Péter

Kiadja: Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1985

Aquincum a Római Birodalom Alsó Pannónia (**Pannonia Inferior**) tartományának fővárosa, a császári helytartó székhelye volt. Legióstáborában mintegy 6.000 főnyi megszálló csapat állomásozott. Aquincum polgárvárosa i.sz. 124-ben kapott városi önkormányzatot (**municipium** rangot). Fennállásának három évszázada alatt a várost többször átépítették. A vízvezetékekkel, csatornázással, padlófűtéssel ellátott épületeinek maradványai az Aquincumi Múzeum romkertjében tekinthetők meg.

Az óbudai legióstábor körül az i.sz. II–III. század folyamán épült ki a táborváros (**canabae**), amelynek több díszes magán- és középületét is feltárták (Táborvárosi Múzeum, Hercules Villa). A lakott területeken kívül fekvő temetők sírjaiból sok épségben megmaradt használati és viseleti tárgy került elő az i.sz. II–IV. századból.

1. Az Aquincumi Múzeum
2. Részlet a nagy közfürdőből: izzasztókamrák (**sudatorium**) és fűtőnyílás (**prae-furnium**) (Aquincum polgárváros)
3. Collegium székházának díszkertje (**peristylum**) (Aquincum polgárváros)
4. Díszkút rekonstrukciója a helytartói palotából
5. Iuppiter Teutanus szobra (másolat)
6. Orgona megszólaltatható rekonstrukciója (másolat)
7. A Meggyfa utcai Hercules Villa romkertje
8. Mozaikpadló részlete Deianeira, Nessus kentaur és Euanos folyóisten ábrázolásával (Hercules villa)
9. Vadászjelenetet ábrázoló falfestmény (Táborvárosi Múzeum)
10. Bronzkancsó (i.sz. I. század)
11. Bronzveretes fa ládika (rekonstrukció az eredeti részek felhasználásával, i.sz. IV. század)
12. Aranygyűrű, ametiszt kövében Caracalla császár képmásával

Aquincum war die Provinzhauptstadt von Unterpannonien (**Pannonia Inferior**) und der Sitz des kaiserlichen Statthalters während der römischen Kaiserzeit. Auf dem Gebiet des heutigen Óbuda-Florianplatzes wurde das Lager der hier stationierenden Legion freigelegt. Nördlich des Legionslagers wurde die Zivilstadt von Aquincum aufgebaut, die im Jahre 124 u.Z. die städtische Autonomie erhielt. Während der mehr als 3 Jahrhunderte ihres Lebens wurde die Stadt mehrmals umgebaut. Die Reste der mit fließendem Wasser, Fuss-

bodenheizung und Kanalisation versehenen Gebäude sind im Ruinengarten des Aquincum Museums zu besichtigen.

Um das Legionslager von Óbuda wurde in den II–III. Jh. die **Militärstadt (canabae)** ausgebaut, deren einige öffentliche und Privatgebäude ausgegraben wurden (Museum der Lagerstadt und Hercules Villa). Aus den Gräbern der ausser den bewohnten Siedlungen gelegenen Friedhöfe sind viele Gebrauchs- und Trachtgegenstände ins Licht gekommen.

1. Das Aquincum Museum
2. Schwitzräume (**sudatorium**) und Heizraum (**praefurnium**) im grossen öffentlichen Bad (Aquincum Zivilstadt)
3. Peristyl eines Collegienhauses (Aquincum Zivilstadt)
4. Rekonstruierter Delphinbrunnen aus dem Statthalterpalast
5. Statue des Iuppiter Teutanus (Kopie)
6. Rekonstruktion der Orgel von Aquincum (Kopie)
7. Ruinengarten der Hercules Villa
8. Detail des Mosaikfussbodens mit der Darstellung der Deianeira, Nessus und eines Flussgottes (Hercules Villa)
9. Wandmalerei mit der Darstellung einer Jagdszene (Museum der Militärstadt)
10. Bronzekanne (I.Jh. u.Z.)
11. Holzkasten mit Bronzbeschlägen. Rekonstruktion mit den originalen Teilen (IV.Jh. u.Z.)
12. Goldener Fingerring, mit dem Kopf des Kaisers Caracalla

Aquincum, which occupied part of the area of today's Budapest, was the capital of the Roman province of Lower Pannonia (**Pannonia Inferior**), and the seat of the emperor's **legatus**, or governor. About 6.000 men were stationed at its garrison. The entire settlement consisted of three main parts: the garrison (legionary camp), the military town and the civil town. The latter, lying north of the camp, was raised to the rank of a town or **municipium** with right to self-government in 124 A.D. During the three centuries of its existence, the town was rebuilt several times. Remains of its buildings, aqueductus, sewers and floor heating (**hypocausts**) can be seen in the garden of ruins of the Museum of Aquincum.

The camp town or **canabae** was established around the legionary camp during the course of the 2nd and 3rd centuries, and several

ornate private and public institutions have been excavated there (The Military Town Museum and the Hercules Villa). From the graves of the cemeteries lying outside the settlements, many objects from the 2nd to the 4th centuries – utilitarian and items of dress – have been unearthed in rather good condition.

1. The building of the Aquincum Museum
2. Part of the great public bath: the steam bath (**sudatorium**) and the opening for the heat (The civilian town)
3. Part of a collegium house with ornamental garden (**peristylum**) (the civilian town)
4. Reconstruction of an ornamental fountain from the palace of the governor
5. Statue of Iuppiter Teutanus (copy)
6. Working reconstruction of an organ (copy)

7. Garden of ruins of the Hercules Villa in Meggyfa Street
8. Detail of mosaic flooring with representations of Deianira, the centaur Nessus and the river god Euanos (Hercules Villa)
9. Fresco representing a hunt (Military Town Museum)
10. Bronze jug (1st c. A.D.)
11. Wooden casket with bronze mounting (reconstruction incorporating the original parts, 4th c. A.D.)
12. Gold ring with the portrait of Emperor Caracalla in the amethyst

Аквинкум являлся столицей провинции Нижней Паннонии (*Pannonia Inferior*) Римской империи и резиденцией наместника цезаря. В легионном лагере Аквинкума стояли примерно 6000 легионеров оккупационных войск. Здесь гражданский город получил городское самоуправление (стал так называемым *municipium*) в 124-ом году. В течение трех столетий своего существования город был перестроен не раз. Остатки его зданий с водопроводом, каналом, половым отоплением можно пересмотреть в парке с руинами аквинкумского музея. Около легионного лагеря, находящегося на территории города Обуда, в течение II–III веков нашей эры сформировался лагерный город (*canabae*). Обнаружены его некоторые пышные жилые дома и общественные здания (Музей лагерского города и вилла "Геркулес"). Из могил кладбищ, находящихся вне населенной территории, раскопками было открыто много целостных предметов повседневного обихода и (одежды) II–IV. (веков)

1. Здание музея Аквинкума
2. Часть большой публичной бани: камеры для вызывания потения (*sudatorium*) и щель для отопления из гражданского города Аквинкума
3. Часть жилого дома с парадным садом (*peristylum*). Парадный сад резиденции Коллегии
4. Реконструкция фонтана из дворца наместника
5. Скульптура Юпитера Теутана (копия)
6. Реконструкция органа, из которой можно и звуки извлекать (копия)
7. Парк с руинами около виллы "Геркулес" на улице Медьфа
8. Часть мозаичного пола с изображением Дейанейры, кентавра Несс и бога Еуан (вилла "Геркулес")
9. Фреска с изображением охотничьей сцены (Музей лагерского города)
10. Бронзовый кувшин (I век нашей эры)
11. Деревянный ящичек с бронзовыми чеканками (реконструкция с использованием оригинальных деталей) (IV век нашей эры)
12. Золотое кольцо, в его камне-аметисте изображение цезаря Каракалла

Aquincumi Múzeum Budapest III., Szentendrei út 139.
Táborvárosi Múzeum Budapest III., Korvin Ottó utca 65.
Fürdő Múzeum Budapest III., Flórián tér 3.
Hercules Villa Budapest III., Meggyfa utca 21.